

Міністерство освіти і науки України
Національний університет водного господарства та
природокористування

Навчально-науковий інститут права та гуманітарних наук
Кафедра інформаційного права та юридичної
журналістики

08-04-37М

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ

до організації практичних занять та самостійної роботи
з навчальної дисципліни

**«Аналіз регіонального політичного та економічного
дискурсу»**

для здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня
за освітньо-професійною програмою
«Аналітична журналістика та комунікації»
спеціальності С7 «Журналістика»
денної і заочної форми навчання

Рекомендовано науково-методичною
радою з якості ННШПН
Протокол № 8 від 20.04.2026 р.

Рівне – 2026

Методичні вказівки до організації практичних занять та самостійної роботи з навчальної дисципліни **«Аналіз регіонального політичного та економічного дискурсу»** для здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня за освітньо-професійною програмою «Аналітична журналістика та комунікації» спеціальності С7 «Журналістика» денної і заочної форми навчання. [Електронне видання] / Мітчук О. А. – Рівне : НУВГП, 2026. – 36 с.

Укладач:

Мітчук О. А., доктор наук із соціальних комунікацій, професор, професор кафедри інформаційного права та юридичної журналістики.

Відповідальний за випуск: Мітчук О. А., доктор наук із соціальних комунікацій, професор, в.о. завідувача кафедри інформаційного права та юридичної журналістики.

Керівник групи забезпечення спеціальності С7 «Журналістика» ОПП «Аналітична журналістика та комунікації» Мітчук О. А.

© О. А. Мітчук, 2026

© НУВГП, 2026

ЗМІСТ

Передмова	4
1. Опис навчальної дисципліни та її структура	8
1.1. Опис навчальної дисципліни	8
1.2. Тематика практичних занять	11
1.3. Контрольні заходи та засоби діагностики	16
1.4. Критерії та шкала оцінювання	16
2. Плани практичних занять	23
3. Самостійна робота студентів	28
Рекомендована література	33

ПЕРЕДМОВА

Методичні вказівки до практичних завдань та самостійної роботи з навчальної дисципліни «Медіабезпека та інформаційне суспільство» для здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня за освітньо-професійною програмою «Аналітична журналістика та комунікації» спеціальності С7 «Журналістика» денної та заочної форми навчання розроблено з урахуванням Закону України «Про вищу освіту», Положення про організацію освітнього процесу у Національному університеті водного господарства та природокористування, Положення про систему внутрішнього забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти в Національному університеті водного господарства та природокористування, змісту освітньо-професійної програми «Аналітична журналістика та комунікації» спеціальності С7 «Журналістика».

Предметом вивчення навчальної дисципліни «Медіабезпека та інформаційне суспільство» є комплексний аналіз забезпечення безпеки особистості, суспільства та держави в умовах сучасного інформаційного простору та розвитку медіа. Дисципліна охоплює вивчення теоретичних засад медіабезпеки, ідентифікацію загроз та ризиків (як-от дезінформація, маніпуляції, фейкові новини), а також дослідження ефективних механізмів та інструментів захисту, включаючи медіаграмотність та критичне мислення. Вона також розглядає роль медіа у формуванні суспільної думки та виклики, пов'язані зі становленням інформаційного суспільства, з метою навчити відповідальному та безпечному поведженню з інформацією.

У сучасному світі, де інформація є найціннішим ресурсом, медіаграмотність стала невід'ємною частиною життя кожної людини. Актуальність вивчення дисципліни

«Медіабезпе́ка та інформаційне суспільство» зумовлена стрімким розвитком цифрових технологій та глобалізацією інформаційного простору, що, з одного боку, відкриває безпрецедентні можливості для комунікації та доступу до знань, а з іншого – породжує значні загрози національній безпеці, суспільній стабільності та індивідуальній захищеності. В умовах поширення дезінформації, маніпулятивних технологій, пропаганди та кіберзлочинності, критичне мислення, медіаграмотність та здатність розпізнавати фейки стають ключовими навичками для кожного громадянина. Особливо це важливо в контексті збройної агресії та інформаційної війни, коли інформація перетворюється на зброю, а уміння аналізувати її та протистояти ворожим впливам є запорукою стійкості суспільства та збереження демократичних цінностей. Тому розуміння принципів медіабезпеки та функціонування інформаційного суспільства є не просто бажаним, а життєво необхідним для формування відповідальних громадян та захисту національних інтересів. Цей курс допоможе вам критично оцінювати інформацію, розпізнавати маніпуляції, захищати свою особисту інформацію та безпечно користуватися цифровими технологіями.

Метою вивчення навчальної дисципліни «Медіабезпе́ка та інформаційне суспільство» є формування у здобувачів вищої освіти комплексних знань, умінь та навичок, необхідних для ефективної та безпечної взаємодії з інформаційним простором. Це включає розвиток критичного мислення, медіаграмотності та здатності протистояти деструктивним інформаційним впливам, таким як дезінформація, маніпуляції та пропаганда. Дисципліна прагне підготувати фахівців, які зможуть не лише розпізнавати та нейтралізувати інформаційні загрози, а й відповідально створювати та поширювати інформацію,

сприяючи формуванню відкритого, безпечного та демократичного інформаційного суспільства. Кінцевою метою є підвищення рівня інформаційної культури та безпеки особистості, суспільства та держави в умовах сучасної інформаційної війни та гібридних загроз.

Завданнями вивчення дисципліни «Медіабезпека та інформаційне суспільство»:

- Ознайомити студентів з теоретико-методологічними основами медіабезпеки та її місцем у системі національної безпеки.

- Вивчити ключових загроз та ризиків в сучасному інформаційному просторі, включаючи дезінформацію, маніпуляції, пропаганду, фейкові новини та кібербулінг.

- Сформувати навички критичного аналізу інформації, здатності розпізнавати приховані маніпуляції та оцінювати достовірність джерел.

- Розвинути практичні уміння та навички з медіаграмотності, що дозволять ефективно та безпечно взаємодіяти з різними медіаформатами та цифровими платформами.

- Опанувати методи та засоби протидії деструктивним інформаційним впливам та захисту особистого інформаційного простору.

- Дослідження правових та інституційних аспектів регулювання медіадіяльності та забезпечення інформаційної безпеки.

- Аналізувати вплив медіа на суспільні процеси, формування громадянської позиції та демократичних цінностей.

- Ознайомити студентів з міжнародним досвідом у сфері медіабезпеки та протидії інформаційним загрозам.

Знання, отримані в рамках цього курсу, будуть корисними для кожного з вас у повсякденному житті. Ви зможете захиститися від кібершахраїв, уникнути

поширення дезінформації, будувати свою онлайн-ідентичність та ефективно використовувати цифрові інструменти для навчання та роботи. Цей курс допоможе вам стати активним і відповідальним громадянином інформаційного суспільства.

Методичні вказівки до практичних завдань та самостійної роботи з навчальної дисципліни «Медіабезпека та інформаційне суспільство» розроблені з урахування змісту відповідної освітньої програми та робочої програми дисципліни «Медіабезпека та інформаційне суспільство».

Вказівки містять опис навчальної дисципліни, тематику практичних занять. Крім того для зручності студентів щодо розуміння можливостей здобуття позитивних оцінок описані контрольні заходи та засоби діагностики та показано критерії та шкала оцінювання. Окрема увага зосереджена на самостійній роботі та завданнях до неї. Методичні вказівки також містять список рекомендованої літератури.

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ ТА ЇЇ СТРУКТУРА

1.1 Опис навчальної дисципліни

Навчальна дисципліна «Аналіз регіонального політичного та економічного дискурсу» присвячена комплексному дослідженню особливостей функціонування політичних та економічних комунікацій у регіональному інформаційному просторі. Дисципліна охоплює вивчення теоретико-методологічних засад дискурс-аналізу, специфіки регіонального медіасередовища, механізмів формування публічного порядку денного, а також ролі медіа, органів місцевого самоврядування, бізнес-структур і громадянського суспільства у процесах конструювання соціальної реальності. Основна увага приділяється аналізу смислових структур, наративів, фреймів та ідеологем, що циркулюють у регіональних медіа, а також виявленню маніпулятивних технологій, інформаційних впливів і пропагандистських стратегій.

Важливою складовою дисципліни є опанування сучасних методів аналізу медіатекстів, включаючи критичний дискурс-аналіз, контент-аналіз та інструменти цифрової медіааналітики. Курс також розглядає вплив цифровізації, соціальних мереж і алгоритмічних систем на трансформацію регіонального дискурсу, а також правові й етичні аспекти функціонування медіа в умовах дезінформації та гібридних загроз. Особливу увагу приділено аналізу дискурсивних практик у кризових і воєнних умовах, коли інформація виступає стратегічним ресурсом впливу.

Оскільки навчальна дисципліна належить до вибіркового блоку, вона не формує самостійного комплексу компетентностей і програмних результатів навчання, а спрямована на їх поглиблення, розширення та

прикладну конкретизацію відповідно до індивідуальної освітньої траєкторії здобувача.

Вивчення освітньої компоненти супроводжується підсиленням таких компетентностей та результатів навчання:

Інтегральна

Здатність розв'язувати задачі дослідницького та/або інноваційного характеру у сфері журналістики.

Загальні

ЗК01. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК03. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ЗК05. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК06. Здатність приймати обґрунтовані рішення.

ЗК09. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.

Спеціальні

СК01. Здатність використовувати спеціалізовані концептуальні знання з теорії та історії журналістики, новітні технологічні досягнення для розв'язання задач дослідницького та/або інноваційного характеру у сфері журналістики / медіаправа.

СК02. Здатність критично осмислювати проблеми у сфері журналістики та дотичні до них міждисциплінарні проблеми.

СК03. Здатність приймати ефективні рішення у сфері журналістики / медіаправа.

СК06. Здатність інтегрувати знання та розв'язувати складні задачі журналістики у широких та/або мультидисциплінарних контекстах за умов неповної або обмеженої інформації з урахуванням соціальної та етичної відповідальності.

СК08. Здатність виконувати складні завдання і вирішувати складні проблеми в галузі медіаправа та медіабезпеки; виробляти ефективні рішення з використанням правового інструментарію.

Опанувавши дисципліну, здобувачі освіти поглиблюють такі результати навчання:

РН01. Приймати ефективні рішення з проблем журналістики в умовах невизначеності.

РН02. Аналізувати вплив технологій на розвиток журналістики.

РН03. Проводити збір, інтегрований аналіз та верифікацію інформації з різних джерел.

РН05. Генерувати нові ідеї та використовувати сучасні технології у медіадіяльності.

РН06. Оцінювати достовірність інформації та ефективно її використовувати.

РН07. Дискутувати зі складних комунікаційних проблем і пропонувати рішення.

РН08. Використовувати передові методики дослідження медіасфери.

РН09. Проводити порівняльний аналіз медіасистем і нормативних практик.

РН12. Розробляти та реалізовувати дослідницькі й інноваційні проекти.

РН14. Приймати рішення з позицій соціальної відповідальності та верховенства права.

За підсумками вивчення дисципліни формуються також соціальні навички (soft skills): здатність до критичного мислення, аргументованого відстоювання позиції, аналітичної інтерпретації інформації, ефективної комунікації, роботи в команді, адаптації до складних інформаційних умов, прийняття рішень у ситуаціях невизначеності та відповідального ставлення до професійної діяльності.

1.2. Тематика практичних занять

№	Назва теми	К-сть годин практичн і		К-сть годин самостійна робота	
		д.ф.	з.ф.	д.ф.	з.ф.
1.	<p>МОДУЛЬ I</p> <p>Тема 1. Теоретичні засади дискурс-аналізу у журналістиці</p> <p>1.1. Поняття дискурсу: основні підходи та інтерпретації.</p> <p>1.2. Методологія критичного дискурс-аналізу.</p> <p>1.3. Дискурс як інструмент конструювання соціальної реальності.</p> <p>Література: Основна: 2, 3, 4, 5, 6; допоміжна: 2, 3, 5, 6, 7.</p>	4	1	12	16
2.	<p>Тема 2. Регіональний медіапростір: структура та особливості функціонування</p> <p>2.1. Специфіка регіональних медіа в Україні.</p> <p>2.2. Вплив локального контексту на</p>	4	2	12	16

медіадискурс.
2.3. Взаємодія медіа,
влади та громади.
Література:
Основна: 2, 3, 5, 6;
допоміжна: 2, 3, 5, 6, 7.

3.	Тема 3. Політичний дискурс на регіональному рівні
3.1. Основні актори та канали політичної комунікації.
3.2. Наративи та фрейми у політичному дискурсі.
3.3. Маніпулятивні стратегії та пропагандистські практики.
Література:
Основна: 2, 3, 4, 5, 6;
допоміжна: 2, 3, 5, 6, 7.	4	1	12	16
4.	Тема 4. Економічний дискурс у регіональних медіа
4.1. Репрезентація економічних процесів у ЗМІ.
4.2. Бізнес-комунікації та їх медіавідображення.
4.3. Соціально-економічні проблеми у медіадискурсі.	4	1	12	16

Література:
 Основна: 2, 3, 4, 5, 6;
 допоміжна: 2, 3, 5, 6, 7.

5.	Тема 5. Дискурсивні практики органів місцевого самоврядування 5.1. Офіційна комунікація та її жанрові форми 5.2. Публічні виступи та їх інтерпретація у медіа 5.3. Прозорість і підзвітність у комунікаційних практиках. Література: Основна: 1, 2, 3, 4, 5, 6; Допоміжна: 2, 3, 5, 6, 7.	4	1	12	16
	РАЗОМ ЗА МОДУЛЬ І	20	6	60	80
	МОДУЛЬ ІІ				
6.	Тема 6. Медіаманіпуляції та інформаційні впливи у регіональному дискурсі 6.1. Типологія маніпулятивних технологій 6.2. Фейки, дезінформація та постправда 6.3. Методи виявлення	4	2	12	18

інформаційних впливів.

Література:

Основна: 2, 3, 4, 5, 6;

допоміжна: 2, 3, 5, 6, 7.

7.	Тема 7. Цифровізація та трансформація регіонального медіадискурсу
7.1. Роль соціальних мереж у формуванні дискурсу
7.2. Алгоритми та їх вплив на інформаційні потоки
7.3. Медіааналітика та цифрові інструменти дослідження.
Література:
Основна: 2, 3, 4, 5, 6;
допоміжна: 2, 3, 5, 6, 7.	4	2	12	16
8.	Тема 8. Кризовий та воєнний дискурс у регіональних медіа
8.1. Особливості висвітлення. конфліктів і криз
8.2. Інформаційна безпека в умовах війни.
8.3. Етичні стандарти журналістики у кризових ситуаціях.
Література:	4	2	12	16

Основна: 2, 3, 4, 5, 6;
Допоміжна: 2, 3, 5, 6, 7.

9	<p>Тема 9. Правові та етичні аспекти регіонального медіадискурсу</p> <p>9.1. Нормативно-правове регулювання медіа.</p> <p>9.2. Свобода слова та відповідальність журналіста.</p> <p>9.3. Дотримання стандартів і принципів журналістики.</p> <p>Література: Основна: 2, 3, 4, 5, 6; Допоміжна: 2, 3, 5, 6, 7.</p>	4	1	12	16
10	<p>Тема 10. Методика комплексного аналізу регіонального дискурсу</p> <p>10.1. Інструменти та етапи дискурс-аналізу.</p> <p>10.2. Інтерпретація результатів дослідження.</p> <p>10.3. Підготовка аналітичних матеріалів і висновків.</p> <p>Література: Основна: 2, 3, 4, 5, 6; Допоміжна: 2, 3, 5, 6, 7.</p>	4	1	12	16
	РАЗОМ ЗА МОДУЛЬ II	20	9	48	82
	РАЗОМ ВСЬОГО	40	14	120	162

1.3. Контрольні заходи та засоби діагностики

Поточний контроль знань студентів з освітньої компоненти проводиться за такими формами:

- оцінювання активності та роботи здобувачів освіти на лекціях;
- усне опитування на практичних заняттях або підготовка, презентація і обговорення укладеного та проаналізованого прикладного матеріалу;
- виконання контрольних або тематичнотворчих робіт та тестових завдань;
- участь в обговоренні проблемних питань / дискусія;
- використовуючи отримані навички практико-орієнтованого навчання крізь аналіз конкретних ситуацій (Case-study) аналітичні доповіді;
- виконання поточних контрольних робіт за темами змістових модулів та тестових завдань.

Контрольні заходи та засоби діагностики

Поточний контроль знань студентів з навчальної дисципліни проводиться у формах:

- оцінювання роботи студента на лекціях;
- опитування на практичних заняттях;
- опрацювання завдань для самостійної роботи;
- написання модульних контролів.

1.4. Критерії та шкала оцінювання

Основними критеріями, що визначають ступінь компетентності здобувача вищої освіти при оцінюванні результатів поточного контролю з навчальної дисципліни «Медіабезпека та інформаційне суспільство» є:

- дотримання зазначених дедлайнів виконання всіх видів навчально-професійної роботи, зазначених у робочій програмі навчальної дисципліни;
- аналіз теоретико-прикладної складової акумуляції знань навчального матеріалу за змістом навчальної

дисципліни, що міститься в основних та додаткових рекомендованих літературних джерелах;

- використання структурних характеристик тематичного діапазону, умов результативності медіа щодо пошуку, оброблення та аналізу інформації;

- використовувати основні поняття та принципи теоретико-методологічних засади журналістської діяльності (мислення, аналіз, синтез);

- вміння застосовувати теоретико-прикладні знання у професійній діяльності;

- вміння використовувати теоретико-прикладні навички аналізу інформаційного простору України щодо особливостей функціонування медіаправогого та медіабезпечного середовища.

Оцінювання результатів поточного контролю проводиться у розрахунку від 0 до 60 балів. Основними методами оцінювання є:

- аналіз усних відповідей;
- виконання практичних завдань.

Оцінювання виконання завдань здійснюється за такими критеріями (у % від кількості балів, виділених на завдання із заокругленими до цілого числа):

0% - завдання не виконано;

40% - завдання виконано частково, висновки не аргументовані і не конкретні, звіт підготовлено недбало;

60% - завдання виконано повністю, висновки містять окремі недоліки, судження студента не достатньо аргументовані, звіт підготовлено з незначним відхиленням від вимог;

80% - завдання виконано повністю і вчасно, проте містить окремі несуттєві недоліки несистемного характеру;

100% - завдання виконано правильно, вчасно і без зауважень.

Шкала оцінювання

Кількість набраних балів студентом	Оцінка за національною шкалою
90-100 балів	Відмінно
82-89 балів	Добре
74-81 балів	
64-73 балів	Задовільно
60-63 балів	
35-59 балів	Незадовільно з можливістю повторного складання
1-34 балів	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням курсу

Порядок оцінювання програмних результатів навчання/результатів навчання

Вид заняття	Бали	Форма контролю
Поточна складова оцінювання		
МОДУЛЬ І		
<p>Практичне заняття 1.6 Теоретичні засади дискурс-аналізу у журналістиці. Методичний акцент спрямовано на засвоєння базових понять дискурсу, опанування ключових підходів (лінгвістичного, соціокультурного, критичного) та формування первинних навичок інтерпретації медіатекстів. Передбачено роботу з науковими джерелами, аналіз дефініцій, виконання вправ на ідентифікацію</p>	1,6	Усна відповідь (студент відповідає на питання викладача в усній формі) або письмова відповідь (виконання аналітичних завдань), дискусія щодо підходів до розуміння дискурсу, робота в малих групах.

дискурсивних елементів.		
<p>Практичне заняття 2.6 Регіональний медіапростір: структура та особливості функціонування.</p> <p>Заняття орієнтоване на вивчення специфіки регіональних медіа, їх типології та ролі у формуванні локального інформаційного порядку денного. Студенти здійснюють порівняльний аналіз регіональних ЗМІ, визначають фактори впливу локального контексту на медіадискурс.</p>	2.6	Усна відповідь, аналіз медіакейсів регіональних ЗМІ, письмова відповідь (характеристика медіасередовища), робота в малих групах.
<p>Практичне заняття 3.6 Політичний дискурс на регіональному рівні.</p> <p>Методика передбачає аналіз політичних текстів (заяви, промови, публікації), виокремлення ключових акторів, наративів і фреймів. Особлива увага приділяється виявленню маніпулятивних стратегій та інтерпретації політичних повідомлень.</p>	3.6	Усна відповідь, аналіз політичних текстів і виступів, дискусія, виконання ситуативних завдань.
<p>Практичне заняття 4.6 Економічний дискурс у регіональних медіа.</p> <p>Заняття спрямоване на формування навичок аналізу економічних тем у медіа, інтерпретації економічних</p>	4.6	Письмова відповідь, аналіз медіаматеріалів економічного спрямування, виконання практичних кейсів,

показників і процесів, а також виявлення специфіки подачі бізнес-інформації. Використовуються кейси з реальних медіаматеріалів.		дискусія.
<p>Практичне заняття 5.6 Дискурсивні практики органів місцевого самоврядування. Передбачено аналіз офіційних комунікацій (пресрелізи, звернення, публічні виступи), визначення їх жанрових та стилістичних особливостей, а також оцінювання рівня відкритості та ефективності комунікації влади з громадою.</p>	5.6	Усна відповідь, аналіз офіційних комунікацій (заяви, пресрелізи), виконання аналітичних завдань, робота в групах.
МОДУЛЬ II		
<p>Практичне заняття 6.6 Медіаманіпуляції та інформаційні впливи у регіональному дискурсі. Методичний підхід базується на розпізнаванні маніпулятивних технологій, аналізі фейків і дезінформації. Студенти виконують завдання з виявлення викривлень інформації, застосовують інструменти фактчекінгу.</p>	6.6	Письмова відповідь, аналіз прикладів маніпуляцій і фейків, виконання ситуативних задач, дискусія.
<p>Практичне заняття 7.6 Цифровізація та трансформація регіонального медіадискурсу.</p>	7.6	Усна відповідь, аналіз цифрових платформ і соціальних мереж,

<p>Заняття передбачає використання цифрових інструментів аналізу, дослідження впливу соціальних мереж та алгоритмів на формування дискурсу. Формуються навички роботи з аналітичними платформами та інтерпретації цифрових даних.</p>		<p>виконання практичних завдань із використанням аналітичних інструментів.</p>
<p>Практичне заняття 8. Кризовий та воєнний дискурс у регіональних медіа. Методика орієнтована на аналіз медіаповідомлень в умовах криз, визначення особливостей воєнного дискурсу, дотримання етичних стандартів та принципів інформаційної безпеки.</p>	8.6	<p>Письмова відповідь, аналіз медіаповідомлень у кризових умовах, дискусія, виконання кейсів.</p>
<p>Практичне заняття 9. Правові та етичні аспекти регіонального медіадискурсу. Передбачено роботу з нормативно-правовими актами, аналіз дотримання журналістських стандартів, оцінювання правових ризиків і етичних дилем у медіапрактиці.</p>	6	<p>Усна відповідь, аналіз нормативно-правових актів і журналістських стандартів, виконання практичних завдань, дискусія.</p>
<p>Практичне заняття 10. Методика комплексного аналізу регіонального дискурсу. Заняття має узагальнювальний характер і спрямоване на інтеграцію набутих знань.</p>	6	<p>Письмова відповідь (підготовка аналітичного дослідження), презентація результатів, обговорення, робота</p>

Студенти виконують комплексне аналітичне дослідження регіонального дискурсу, презентують результати та обґрунтовують висновки.		в малих групах.
Усього поточна складова оцінювання:	60	
Підсумкова складова оцінювання		
<i>2.1 Модульний контроль №1</i>	20	<i>Тести</i>
<i>2.2 Модульний контроль №2</i>	20	<i>Тести</i>
Усього підсумкова складова оцінювання:	40	
РАЗОМ:	100	

2. ПЛАНИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

ТЕМА 1. Теоретичні засади дискурс-аналізу у журналістиці

План

- 1.1. Поняття дискурсу: основні підходи та інтерпретації.
- 1.2. Методологія критичного дискурс-аналізу.
- 1.3. Дискурс як інструмент конструювання соціальної реальності.

Методичні рекомендації:

Опрацювати основні підходи до визначення дискурсу, здійснити їх порівняльний аналіз. Виконати базовий аналіз медіатексту, визначивши його смислові та ідеологічні компоненти.

Завдання для підготовки:

- опрацювати наукові джерела;
- підготувати приклад медіатексту;
- скласти порівняльну характеристику підходів до дискурсу.

Форми роботи на практичному занятті:

усна відповідь, дискусія, аналітичні вправи, робота в групах.

ТЕМА 2. Регіональний медіапростір: структура та особливості функціонування

План

- 2.1. Специфіка регіональних медіа в Україні.
- 2.2. Вплив локального контексту на медіадискурс.
- 2.3. Взаємодія медіа, влади та громади.

Методичні рекомендації:

Проаналізувати структуру регіонального медіапростору, визначити типи медіа та їх функції, дослідити вплив локальних факторів.

Завдання для підготовки:

- зібрати дані про регіональні медіа;
- провести порівняльний аналіз двох ЗМІ;
- визначити особливості локального контексту.

Форми роботи на практичному занятті:

презентації, кейс-аналіз, робота в групах, обговорення.

ТЕМА 3. Політичний дискурс на регіональному рівні

План

- 3.1. Основні актори та канали політичної комунікації.
- 3.2. Наративи та фрейми у політичному дискурсі.
- 3.3. Маніпулятивні стратегії та пропагандистські практики.

Методичні рекомендації:

Здійснити аналіз політичних текстів, визначити ключові наративи та виявити маніпуляції.

Завдання для підготовки:

- дібрати політичні матеріали;
- визначити основні меседжі;
- виявити маніпулятивні елементи.

Форми роботи на практичному занятті:

аналіз текстів, дискусія, ситуативні завдання.

ТЕМА 4. Економічний дискурс у регіональних медіа

План

- 4.1. Репрезентація економічних процесів у ЗМІ.
- 4.2. Бізнес-комунікації та їх медіавідображення.
- 4.3. Соціально-економічні проблеми у медіадискурсі.

Методичні рекомендації:

Проаналізувати економічні матеріали, визначити способи подачі інформації та оцінити їх об'єктивність.

Завдання для підготовки:

- підібрати економічні публікації;
- визначити джерела інформації;
- оцінити якість висвітлення.

Форми роботи на практичному занятті:

аналіз кейсів, письмові завдання, обговорення.

ТЕМА 5. Дискурсивні практики органів місцевого самоврядування

План

- 5.1. Офіційна комунікація та її жанрові форми.
- 5.2. Публічні виступи та їх інтерпретація у медіа.
- 5.3. Прозорість і підзвітність у комунікаційних практиках.

Методичні рекомендації:

Дослідити офіційні комунікації, визначити їх особливості та порівняти з медіаінтерпретацією.

Завдання для підготовки:

- зібрати приклади офіційних повідомлень;
- проаналізувати стиль і структуру;
- порівняти з медіаподачею.

Форми роботи на практичному занятті:

аналіз документів, групова робота, дискусія.

ТЕМА 6. Медіаманіпуляції та інформаційні впливи у регіональному дискурсі

План

- 6.1. Типологія маніпулятивних технологій.
- 6.2. Фейки, дезінформація та постправа.
- 6.3. Методи виявлення інформаційних впливів.

Методичні рекомендації:

Виявити маніпуляції в медіа, проаналізувати фейки та застосувати інструменти фактчекінгу.

Завдання для підготовки:

- знайти приклади маніпуляцій;
- класифікувати їх;
- перевірити достовірність інформації.

Форми роботи на практичному занятті:

кейс-аналіз, робота з фактчекінгом, дискусія.

ТЕМА 7. Цифровізація та трансформація регіонального медіадискурсу

План

- 7.1. Роль соціальних мереж у формуванні дискурсу.
- 7.2. Алгоритми та їх вплив на інформаційні потоки.
- 7.3. Медіааналітика та цифрові інструменти дослідження.

Методичні рекомендації:

Проаналізувати вплив цифрових платформ та алгоритмів на медіадискурс.

Завдання для підготовки:

- обрати медіа або сторінку в соцмережах;
- дослідити контент;
- оцінити цифрову активність.

Форми роботи на практичному занятті:

робота з інструментами, презентації, обговорення.

ТЕМА 8. Кризовий та воєнний дискурс у регіональних медіа

План

- 8.1. Особливості висвітлення конфліктів і криз.
- 8.2. Інформаційна безпека в умовах війни.
- 8.3. Етичні стандарти журналістики у кризових ситуаціях.

Методичні рекомендації:

Проаналізувати медіаматеріали кризового характеру та оцінити дотримання стандартів.

Завдання для підготовки:

- підібрати матеріали;
- визначити стиль подачі;
- оцінити етичність.

Форми роботи на практичному занятті:

аналіз кейсів, дискусія, письмові завдання.

ТЕМА 9. Правові та етичні аспекти регіонального медіадискурсу

План

- 9.1. Нормативно-правове регулювання медіа.
- 9.2. Свобода слова та відповідальність журналіста.
- 9.3. Дотримання стандартів і принципів журналістики.

Методичні рекомендації:

Проаналізувати правову базу та кейси порушень журналістських стандартів.

Завдання для підготовки:

- опрацювати нормативні документи;
- підібрати приклади порушень;
- сформулювати оцінку.

Форми роботи на практичному занятті:

аналіз документів, кейс-стаді, дискусія.

ТЕМА 10. Методика комплексного аналізу регіонального дискурсу

План

- 10.1. Інструменти та етапи дискурс-аналізу.
- 10.2. Інтерпретація результатів дослідження.
- 10.3. Підготовка аналітичних матеріалів і висновків.

Методичні рекомендації:

Здійснити комплексний аналіз обраного дискурсу із застосуванням набутих знань.

Завдання для підготовки:

- обрати об'єкт дослідження;
- визначити методи аналізу;
- підготувати аналітичний матеріал.

Форми роботи на практичному занятті:

презентація, обговорення, підсумкова дискусія, робота в групах.

САМОСТІЙНА РОБОТА

Самостійна робота з навчальної дисципліни «Аналіз регіонального політичного та економічного дискурсу» є важливою складовою освітнього процесу та спрямована на поглиблення теоретичних знань, розвиток аналітичного мислення, формування навичок самостійного дослідження медіапроцесів і критичного осмислення інформації. У процесі самостійної роботи здобувачі повинні опрацювати наукові джерела з проблематики дискурс-аналізу, зокрема щодо основних підходів до розуміння дискурсу, його структури та функцій у сучасному медіапросторі, а також здійснити порівняльний аналіз різних наукових концепцій. Особлива увага приділяється практичному застосуванню теоретичних знань шляхом аналізу медіатекстів різного спрямування з використанням методології критичного дискурс-аналізу.

У межах самостійної роботи здобувачі мають дослідити структуру регіонального медіапростору, здійснити порівняльний аналіз діяльності регіональних засобів масової інформації, визначити вплив локального соціального, політичного та економічного контексту на формування медіадискурсу. Важливим завданням є аналіз політичного дискурсу на регіональному рівні, що передбачає виявлення ключових акторів комунікації, наративів, фреймів, а також ідентифікацію маніпулятивних стратегій і пропагандистських практик. Окремий блок самостійної роботи стосується дослідження економічного дискурсу, зокрема аналізу способів репрезентації економічних процесів у медіа, оцінювання об'єктивності подачі інформації та виявлення можливих викривлень.

Здобувачі також повинні проаналізувати дискурсивні практики органів місцевого самоврядування, включаючи офіційні комунікації, публічні виступи та їх інтерпретацію у медіа, а також оцінити рівень прозорості та ефективності

взаємодії влади з громадськістю. Значна увага приділяється виявленню медіаманіпуляцій, фейків і дезінформації у регіональному інформаційному просторі, застосуванню інструментів фактчекінгу та формуванню навичок протидії інформаційним впливам. У контексті цифровізації здобувачі мають дослідити вплив соціальних мереж, алгоритмів та цифрових платформ на трансформацію регіонального медіадискурсу, а також опанувати базові інструменти медіааналітики.

Важливою складовою самостійної роботи є аналіз кризового та воєнного дискурсу у регіональних медіа, що передбачає оцінювання особливостей висвітлення конфліктів, дотримання журналістських стандартів, принципів інформаційної безпеки та етичних норм. Здобувачі повинні також опрацювати нормативно-правову базу діяльності медіа, здійснити аналіз кейсів порушення журналістських стандартів і сформулювати правову та етичну оцінку відповідних ситуацій.

Підсумковим етапом самостійної роботи є виконання комплексного аналітичного дослідження одного з аспектів регіонального політичного або економічного дискурсу з використанням набутих знань і методів. Результати дослідження оформлюються у вигляді аналітичного звіту з чіткою структурою, аргументованими висновками та обґрунтованими рекомендаціями. Виконання самостійної роботи сприяє формуванню здатності до системного аналізу інформаційних процесів, розвитку критичного мислення та підготовці здобувачів до професійної діяльності у сфері аналітичної журналістики та комунікацій.

ТЕМА 1. Теоретичні засади дискурс-аналізу у журналістиці

Завдання до самостійної роботи:

- підготувати аналітичний огляд (1–2 стор.) основних підходів до визначення поняття «дискурс»;
- здійснити порівняльний аналіз двох наукових концепцій дискурс-аналізу;
- проаналізувати один медіатекст із позицій критичного дискурс-аналізу (визначити тему, акторів, ідеологеми, мовні засоби впливу).

ТЕМА 2. Регіональний медіапростір: структура та особливості функціонування

Завдання до самостійної роботи:

- скласти карту регіонального медіапростору (перелік ЗМІ з короткою характеристикою);
- підготувати порівняльний аналіз двох регіональних медіа;
- написати аналітичну довідку щодо впливу локального контексту на медіадискурс.

ТЕМА 3. Політичний дискурс на регіональному рівні

Завдання до самостійної роботи:

- зібрати та проаналізувати добірку політичних повідомлень (не менше 3);
- визначити ключові наративи та фрейми;
- підготувати письмовий аналіз маніпулятивних стратегій у політичному дискурсі.

ТЕМА 4. Економічний дискурс у регіональних медіа

Завдання до самостійної роботи:

- здійснити контент-аналіз економічних матеріалів одного регіонального медіа;
- підготувати аналітичну записку про особливості висвітлення економічних проблем;

- визначити приклади об’єктивного та маніпулятивного подання економічної інформації.

ТЕМА 5. Дискурсивні практики органів місцевого самоврядування

Завдання до самостійної роботи:

- проаналізувати офіційні комунікації органу місцевого самоврядування (2–3 приклади);
- порівняти офіційні повідомлення з їх медійною інтерпретацією;
- підготувати висновки щодо ефективності комунікації влади.

ТЕМА 6. Медіаманіпуляції та інформаційні впливи у регіональному дискурсі

Завдання до самостійної роботи:

- зібрати приклади фейкових або маніпулятивних повідомлень (2–3);
- класифікувати типи маніпуляцій;
- провести фактчекінг одного матеріалу та оформити результати.

ТЕМА 7. Цифровізація та трансформація регіонального медіадискурсу

Завдання до самостійної роботи:

- дослідити діяльність регіонального медіа у соціальних мережах;
- проаналізувати контент-стратегію та взаємодію з аудиторією;
- підготувати висновки щодо впливу цифровізації на медіадискурс.

ТЕМА 8. Кризовий та воєнний дискурс у регіональних медіа

Завдання до самостійної роботи:

- проаналізувати 2–3 медіаматеріали кризового або воєнного характеру;
- визначити особливості їх подачі та тональності;
- оцінити дотримання журналістських стандартів і підготувати висновки.

ТЕМА 9. Правові та етичні аспекти регіонального медіадискурсу

Завдання до самостійної роботи:

- опрацювати нормативно-правову базу діяльності медіа;
- проаналізувати кейс порушення журналістських стандартів;
- підготувати правову та етичну оцінку ситуації.

ТЕМА 10. Методика комплексного аналізу регіонального дискурсу

Завдання до самостійної роботи:

- обрати об'єкт дослідження (політичний або економічний дискурс);
- провести комплексний аналіз (за визначеними критеріями);
- підготувати аналітичний звіт (3–5 стор.) із висновками та рекомендаціями.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна література:

1. Женченко, М. І. Цифрові трансформації видавничої галузі : монографія / за наук. ред. В. Різуна. Вид. 2-ге, виправл. Київ : Жнець, 2018. 436 с.
2. Владимиров В. М. Основи теорії масової інформації. 50 базових ідей : монографія. Київ : Видавництво «Наукова столиця», 2025. 300 с.
3. Дрешпак В. М. Жанрологія журналістських творів : навчальний посібник. Дніпро : УМСФ, 2021. 186 с.
4. Мітчук О. А. Modern trends in the functioning of media studies in informational, scientific and educational discourse. *Theoretical and methodological principles of the functioning of the phenomenon of liberal information culture* : Monograph. Tallinn: Teadmus OÜ, 2023, P. 92–133 ([monograph.pdf \(teadmus.org\)](https://teadmus.org/monograph.pdf))
5. Мітчук О. А., Харкевич Н. В., Прокопець В. Е. Медіабезпека та інформаційне суспільство : навчальний посібник : Новий Світ-2000, 2026. 190 с.
6. Зражевська Н. Теорія медій та суспільства. Київ : Київ. ун-т ім. Б. Грінченка, 2022. 192 с.
7. Харкевич Н. В., Мітчук О. А. Аналітична журналістика : навчальний посібник. Київ: КУБГ, 2025. 130 с.

Допоміжна література:

8. Арсенович Л. Інструментарій підвищення рівня цифрової компетентності фахівців із кібербезпеки в освітньому процесі. *Кібербезпека: освіта, наука, техніка*. 2022. № 3 (15). С. 93–109.
9. Брюховецький М. М., Козаченко Н. П. Інформаційне суспільство: між відкритістю та закритістю. *Актуальні проблеми філософії та соціології*. 2025. Вип. 52. С. 19–26.
10. Мітчук О., Горбенко Г., Погребняк І. Конструювання новинної реальності в масмедіа. *Держава і регіони. Серія: Соціальні комунікації*. 2022. N 3 (51). С. 46–52.
11. Мітчук О., Крупський І. В., Прокопець В. Е. Інформаційно-комунікаційні особливості висвітлення подій Революції Гідності (2013–2014 рр.). *Образ*. 2025. Вип. 1 (47). С. 99–107.
12. Мітчук О., Матвійчук А. Функціональні характеристики регіональних медіа під час війни (на прикладі рівненської області). *Вчені записки Таврійського національного університету імені В. І. Вернадського. Серія: Філологія. Журналістика*. Том 36 (75) № 4 2025. С. 125-137
13. Скалацький В. М. Інформаційне суспільство: сучасні теорії та моделі (соціально-філософський аналіз) URL: <http://disser.com.ua/contents/7365.html>
14. Ostrovska N., Kovalova T., Mitchuk O. Ponomarenko N., Koniev D. Transformation of sociocultural reality in the context of the development of media technologies. *RISUS – Journal on Innovation and Sustainability*, São Paulo. V. 16, n. 1. P. 131–142. mar./abr. 2025. DOI:[10.23925/2179-3565.2025v16i1p131-142](https://doi.org/10.23925/2179-3565.2025v16i1p131-142)

Інформаційні ресурси в Інтернет

1. Академія української преси. URL: <http://www.aup.com.ua> (дата звернення: 19.02.2020).
2. Інститут масової інформації. Офіційний сайт. URL: <https://imi.org.ua/> (дата звернення: 21.08.2025).
3. Національна спілка журналістів України. URL: <https://nsju.org/> (дата звернення: 19.02.2025).
4. Закон України «Про медіа». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2849-20#Text> (дата звернення: 19.02.2025).
5. Закон України «Про реформування державних і комунальних друкованих медіа». URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/917-19> (дата звернення: 19.02.2025).
6. Закон України «Про державну підтримку медіа, гарантії професійної діяльності та соціальний захист журналіста». URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/540/97-%D0%B2%D1%80> (дата звернення: 19.02.2025).
7. Закон України «Про державну таємницю». URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/3855-12> (дата звернення: 19.02.2025).
8. Закон України «Про доступ до публічної інформації». URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2939-17> (дата звернення: 19.02.2025).
9. Закон України «Про інформацію». URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2657-12> (дата звернення: 19.02.2025).
10. Закон України «Про авторське право і суміжні права». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3792-12#Text> (дата звернення: 19.02.2025).
11. FAKE OFF. URL: <http://fakeoff.org/uk> (дата звернення: 19.02.2025).

12. Детектор медіа. URL: <http://detector.media> (дата звернення: 19.02.2025).

13. MediaLiteracy. URL: <http://www.medialiteracy.org.ua> (дата звернення: 18.06.2025).

14. MediaSapiens. URL: <http://osvita.mediasapiens.ua> (дата звернення: 18.06.2025).

15. StopFake. URL: <http://www.stopfake.org> (дата звернення: 18.06.2025).